

Economische evaluatie van hoortoestelaanpassing

M.A. Joore

Dit proefschrift behandelt de economische evaluatie van het aanpassen van hoortoestellen bij volwassen slechthorenden. In economisch evaluatie onderzoek in de gezondheidszorg worden de kosten van een interventie afgezet tegen de effecten. De kosten van hoortoestelaanpassing bestaan uit de kosten van: het proces van hoortoestelaanpassing, hoortoestellen, en het gebruik van hoortoestellen, maar ook uit eventuele verschuivingen in medische consumptie en afwezigheid van betaald werk. Deze laatste kostensoorten zijn onderzocht in een prospectieve evaluatiestudie bij 78 eerste hoortoestelgebruikers. Er zijn geen aanwijzingen voor besparingen gevonden, maar er was wel een positief effect op ervaren problemen op het werk. De effecten van gezondheidszorginterventies worden over het algemeen uitgedrukt in een verandering van algemene kwaliteit van leven. Met de verandering in kwaliteit van leven worden vervolgens voor kwaliteit van leven gecorrigeerde levensjaren berekend ('QALYs') om te gebruiken in economische evaluaties. Er zijn verschillende vragenlijsten om kwaliteit van leven te kwantificeren. Geen van deze lijkt echter op voorhand geschikt om de relatief specifieke en kleine verandering in kwaliteit van leven na het aanpassen van een hoortoestel te meten. In het proefschrift wordt dit vermoeden bevestigd: met de EuroQol vragenlijst wordt slechts een kleine verbetering gevonden (niet statistisch significant), terwijl de verbetering in ervaren gehoorbeperking en -handicap substantieel is. Er zijn redenen aan te nemen dat ook de andere algemene kwaliteit van leven instrumenten minder geschikt zijn om de effecten van hoortoestelaanpassing te kwantificeren. Daarom is een specifieke vragenlijst ontwikkeld om de effecten van hoortoestelaanpassing op de gehoorgerelateerde kwaliteit van leven te meten, de 'Audiological Disabilities Preference Index' (ADPI). De ADPI voorziet bovendien in de mogelijkheid de gehoorspecifieke uitkomsten in te passen in het concept van algemene kwaliteit van leven, waarbij ook rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van multi-morbiditeit. In het proefschrift worden de ontwikkeling en de eerste resultaten beschreven. Na de aanpassing van het hoortoestel is de verbetering op de

gehoorspecifieke schaal 27%. Vertaald naar algemene kwaliteit van leven is de verbetering 19%, en 12% wanneer aangepast voor multi-morbiditeit. Als veranderingen in de evaluatie van iemands eigen kwaliteit van leven, prospectief worden gemeten in een design met een voor- en nameting, wordt aangenomen dat het hebben van bijvoorbeeld een goede gezondheid bij de voormeting dezelfde betekenis voor de respondent heeft als bij de nameting. Met andere woorden, de betekenis van iemands waardering voor de eigen kwaliteit van leven, oftewel iemands referentiekader, blijft gedurende de studie gelijk. Er is sprake van "response shift bias" als dit niet het geval is. Response shift is gemeten met een retrospectieve voormeting (een toen-test), die gelijktijdig met de nameting is afgenomen. Response shift is het verschil tussen de toen-test en de voormeting. In alle items van de ADPI vond een negatieve en statistisch significante response shift plaats. Dit bevestigt dat wanneer slechthorenden ten gevolge van hoortoestelaanpassing gewend raken aan een milder niveau van gehoorbeperking en handicap, zij hun niveau van gehoorbeperking voorafgaand aan de hoortoestelaanpassing als ernstiger ervaren. Ten gevolge van de response shift is de verbetering na hoortoestelaanpassing gebaseerd op de toen-test groter dan gebaseerd op de voormeting. Om de kosteneffectiviteit van hoortoestelaanpassing vast te stellen is een beslismodel gebruikt. Volgens de meest waarschijnlijke uitkomst kost hoortoestelaanpassing de maatschappij € 11.997 / QALY in de jongste leeftijdsgroep (15-19 jaar) en € 35.001 / QALY in de oudste leeftijdsgroep (95-99 jaar). De gemiddelde uitkomst over alle leeftijden heen is € 15.807 / QALY. Op basis van deze uitkomst wordt hoortoestelaanpassing beschouwd als een kosteneffectieve gezondheidsinterventie.



Mw. drs. M.A. Joore
Afdeling Klinische
Epidemiologie en Medical
Technology Assessment
Academisch Ziekenhuis
Maastricht
Postbus 5800
6202 AZ Maastricht

Samenvatting van het proefschrift 'Economic evaluation of hearing aid fitting'
Verdedigd op 19 september 2002 te Maastricht
Promotor: Prof. Dr. H.J.M. Peters (UM)
Co-promotor: Dr. L.J.C. Anteunis (azM)